

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ І ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ІЗ ГУМОРИСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У ТВОРАХ В. В. КАМІНЕРА

Горбач Я. І.

(Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка)

Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Школяренко В. І.

Семантизація, або осмислення, визначення значення лексичної одиниці є важливим компонентом. Спосіб семантизації залежить від характеру семантичної структури слова[1,9]. При семантизації відносно однозначного слова слід взяти до уваги, що в рецептивних видах мовленнєвої діяльності воно може зустрітися зі значенням, не передбаченим словником-мінімумом.

Повноти семантизування неможливо досягнути відразу, бо семантизація – це процес. Окремі прийоми семантизації – це перше знайомство зі словом, перший етап цього процесу, однак вже на ньому розкриваються найяскравіші, найбільш виражені особливості лексичного значення слова.

Фразеологічні одиниці збагачують виразні засоби мови, додають йому жвавість і образність. Один з звичайних способів обігрування ФО полягає в тім, що слово, яке входить у фразеологічне словосполучення, може бути зрозуміле як би буквально, у його основному значенні. Тоді відбувається руйнування нерозкладного за змістом словосполучення та його несподіваного переосмислення.

Кожна ФО як полісемантична конструкція складається із сполучення лексем певної структурно-граматичної будови.

Семантична структура фразеологізмів може бути й ускладненою, і простою, у залежності від контексту в широкому змісті цього терміна. Якщо лінгвісти зближують фразеологічні сполучення з простими словами, які складають лексичні єдності, то літературознавці включають їх до складу ресурсів образності, підвищеної виразності, тобто вважають їх конструкціями з живою експресивною функцією, а тому цілком обгрунтовано відносять фразеологію письменника до засобів його поезики.

Загальноприйнято розрізняти два види гумору: ситуативний та лінгвістичний або вербальний. Зрозуміло, що основний інтерес для порівняльно-стилістичного аналізу становить гумор вербальний, оскільки його комічний ефект є похідною стилістичного використання різнорівневих мовних одиниць. Відтворення такого виду гумору іншою мовою буває пов'язаним з необхідністю трансформування оригінального тексту, а інколи воно виявляється неможливим без відповідного супроводжувального коментаря[2,45].

Досить часто гумористична тональність висловлення створюється завдяки використанню влучних епітетів. Значення таких епітетів здебільшого мають контекстуальну зумовленість, що спричиняє труднощі у знаходженні їхніх іншомовних еквівалентів.

На сьогоднішній день, в літературному колі все частіше можна почути ім'я Володимира Вікторовича Камінера, німецького письменника російсько-єврейського походження, який народився у Москві, потім у віці 23-х років виїхав до Берліна, вивчив німецьку мову, став автором книг "Russendisko", "Трагедія зі страусами", "Подорож в Трулав", "Schönhauser Allee" та інші, які перекладені двадцятьма мовами. Успіх Володимира Камінера перевершив всі очікування. Сьогодні він майже культова фігура в Німеччині, важливою особливістю є те, що Камінер пише свої твори німецькою, а не рідною російською мовою, будучи при цьому інтеркультурним автором. Володимир Камінер - унікальне для сучасної німецької літератури явище. Німці взагалі і німецькі письменники зокрема - дуже серйозні люди. Як правило, вони ставляться до себе і своєї творчості з дуже великою серйозністю, яка здається перебільшеною не тільки росіянам чи, скажімо, українцям, але також італійцям і французам. А вже говорити з іронією про іноземців, які живуть у Німеччині, сміятися над їх звичками, звичаями, несхожістю, дивацтвами і примхами - ні в якому разі! Це вважається в німецькому суспільстві надзвичайно неполіткоректним.

Німецький письменник Володимир Камінер дозволяє собі сміятися з усіма, незалежно від національної і соціальної приналежності. Втім, називати його письменником-сатириком означало б принизити літературний рівень його коротких історій. Вони смішні насамперед не мовною грою, не несподіваною розв'язкою, і вже, звичайно, не містять в собі елементи жорстокої іронії, а парадоксальністю своїх сюжетів і героїв. Герої його оповідань, іноземці (як правило, росіяни), живуть у Німеччині, часто не знають мови, а також культурних особливостей країни[3].

Семантизація лексичних та фразеологічних одиниць мови у творах В. В. Камінера є матеріалом, який не втрачає своєї актуальності. Пояснюється це передусім, високим ступенем концентрації у цих одиницях народного світогляду, ментальності народу. Вони, як ні одна з одиниць національної мови, проникають у глибини народної психіки і, завдяки цьому, є виразниками та репрезентаторами етнолінгвокультурологічної системи конкретного народу.

1. Лебедева Л. Я. Категорія результативності в англійській лексикології: автореф. дис. на ступ. канд. філол. наук / Л. Я. Лебедева. - М., 1984. С. 9.
2. .Pochepstov G. G. Language and Humor/ G. G. Potchepstov .-К., 1981.
3. Костіна І. Н. Соціокультурна парадигматика "Північ-Захід" у творах В. Камінера / І. Н. Костіна // Збірник статей 9-го міжнародного тижня "Діалог культур - культура діалогу".- Кострома: Костромський держ. університет ім. Н. А. Некрасова.-2010.